

گنجینه حسابداری حسابداری به مثابه هنر فناوری و علم

ترجمه و گزینش: حمیده صفار

حسابداری، از هزاران سال پیش، سوابق، دارایی‌ها و بدهی‌های اشخاص و موسسات عمومی و اجتماعی را نگهداری می‌کرده است. اما تنها از حدود ۷۰۰ سال پیش، حسابداری پیشرفته تجاری آغاز شد؛ و با پیدایش و حضور لوکاپاچیولی و انتشار کتاب وی در سال ۱۴۹۴، کسب و کار از آن پس، رشدی دوچندان یافت و انواع موسسه‌های تجاری و حقوقی پا گرفت. حسابداری نیز، هم‌چون دیگر فنون از تغییر در دیدگاه‌ها و افکار حرفه‌ای‌ها و استادان تاثیر پذیرفته است. مجموعه حاضر (گنجینه حسابداری) دربرگیرنده ادبیات مربوط به حدود ۵۰۰ سال حسابداری (به زبان انگلیسی) و به‌ویژه ۱۵۰ سال اخیر است که طی آن حسابداری بیشترین گسترش و پیشرفت را در تنوع نظریه‌ها به خود دیده است. مواردی که پیشینه و ثبات برخی نظرات و گذرا بودن برخی دیگر را نشان می‌دهد و هدف آن ارائه پیشینه تاریخی حسابداری تا امروز است؛ آنچه حسابداری تولید می‌کند و آنچه انجام می‌دهد. عامل موثر در انتخاب این مجموعه از میان سالیان متمادی و زمینه‌های متفاوت، نقشی است که این موارد بر پیشرفت حسابداری در جهان داشته است؛ جهانی که امروز بدون حسابداری نمی‌تواند حتی گامی به‌پیش بردارد.

آر. جی. چمبرز، دسامبر ۱۹۹۴

از بخش ۰۲۱- حسابداری به‌عنوان یک هنر عملی
[اصول حسابداری] تنها نتایج طبقه‌بندی شده تجربیات
انباشته تاجران (مردان حیثه کسب و کار) است.

(کوچمن؛ Couchman, 1924)

از آنجا که اصول و روش‌های حسابداری باید عملی، قابل
فهم و با پیشرفت صنعت و مردم همراه باشد، نمی‌تواند
انتزاعی باشد.

(اندرسون؛ Anderson, 1935)

کارگروه روش‌های حسابداری بر این حقیقت تاکید دارد
که قوانین و اصول حسابداری بر پایه نظریه‌ها و منطق نظری
بنا نشده است، بلکه بیشتر جنبه کاربردی دارد. تقاضای جدی
برای ایجاد قوانین و اصول حسابداری موزون و هماهنگ
وجود دارد.

(می؛ May, 1942)

حسابداری (از جنبه اندازه‌گیری و ارتباط، آن‌گونه که
نیروهای اقتصادی در شرایط مالی عمل می‌کند) بیشتر هنر
است تا علم.

(یورستون و دیگران؛ Yorston & Others, 1947)

حسابداری فناوری بسیار پیچیده‌ای است.

(لیتلتن؛ Littleton, 1953)

حسابداری برای دستیابی به اهداف مورد نظر خلق شده
و توسعه یافته است، و بنابراین، براساس قوانین بنیادین یا
اصول مطلق بنا نشده است.

(کتلت؛ Catlett, 1960)

یک جنبه مهم تفاوت دفترداری با سایر علوم این است که
جنبه نظری ندارد، بلکه به‌طور اساسی و اصولی، عملی است.
دفترداری بر پایه مصلحت‌اندیشی و بر پایه نیاز واقعی و
الزامات روزانه زندگی بنا شده است.

(وولف؛ Woolf, 1912)

شخص یا مرکز آموزشی در حسابداری وجود ندارد که
اعلامیه‌های رسمی آن، قدرت و صلاحیتی قطعی (غیرقابل
تردید) داشته باشد. افراد و مقاماتی که چنین اظهاراتی را

اعلام می‌کنند، عموماً اظهار نظرهایی را بیان و بحث‌های موجود را تدوین و تنظیم می‌کنند، نه این‌که به‌طور قطعی تصمیم‌گیری کرده باشند.

(هارتفیلد؛ 1927/1971, Hartfield)

نظریه حسابداری را نمی‌توان به‌گونه‌ای پذیرفتنی در شمار توجیحات علمی قلمداد کرد. قوانین تغییرناپذیری در مورد حسابداری وجود ندارد که با قوانین طبیعت قابل مقایسه باشد.

(لیتلتون؛ 1953, Littleton)

حسابداری با اشاره به حقایق عمومی یا عملکرد قوانین طبیعی یا عمومی و بر پایه آنها تدوین نشده است.

(اسمیت و اشبورن؛ 1960, Smith & Ashborn)

متاسفانه، حقایق مرتبط با چشم‌انداز حسابداری، واقعیتی تجربی نیست که کشف شود، بلکه درکی ذهنی است که باید ساخته و نسبت به آن توافق حاصل شود.

(اینگرم و ریورن؛ 1986, Ingram & Rayburn)

دفترداری... دانشی است که اصول آن بسیار ساده و استوار، پیامدهای آن بسیار طبیعی، مشخص و آشکار، و تناسب چندین بخش آن بسیار کامل و موزون است...

(جکسون؛ 1809, Jackson)

از بخش ۲۲- حسابداری به‌عنوان یک علم

از دیدگاهی کلی حسابداری، علمی است که سعی دارد آمار مالکیت و حقوق مالکیت در واحدهای تجاری را ارائه و طبقه‌بندی کند.

(پیتن و استیونسون؛ 1917, Paton & Stevenson)

حسابداری علمی اجتماعی است.

(ماتز؛ 1963, Mautz)

حسابداری به‌طور دقیق علم نیست، بلکه بیشتر دانشی اجتماعی است... اصول آن براساس نظام ارزش اجتماعی است که در آن اجرا می‌شود و بیشتر از آن، این اصول از نظر اجتماعی تبیین و ابراز شده است.

(برنشتین؛ 1965, Bernstein)

از بخش ۲۳- حسابداری - به‌عنوان علم و هنر

حسابداری یک هنر است همان‌گونه که رشته حقوق یا پزشکی یک هنر محسوب می‌شود، و نیز حسابداری یک علم است همان‌گونه که حقوق، سیاست و اقتصاد، علم تلقی می‌شود. همانند این علوم، حسابداری می‌تواند به اعتبار اهداف مورد نظر دست یابد.

(اسکات؛ 1941, Scott)

حسابداری، هنری فنی است... هم‌چنین حسابداری علمی است که از نظر اجزا یا ویژگی‌ها، بی‌شبهت به پزشکی، اقتصاد و... به نظر نمی‌رسد.

(ایریش؛ 1950, Irish)

حسابداری (Accounting) دانش است و جنبه عملی آن (Accountancy) هنر.

(ایتن؛ 1955, Eaton)

حسابداری علم توصیف و اندازه‌گیری در قالب پول، و هنر تفسیر رویدادها و مبادلاتی است که یک طرف آن، واحد تجاری باشد.

(شرادر و دیگران؛ 1988, Shrader & others)

آن‌ان‌که به حرفه‌ای بدون پشتوانه علمی، دل بسته می‌شوند، مانند ملوانی هستند که بدون سکان و قطب‌نما وارد کشتی می‌شود و هیچ‌گاه نمی‌تواند مطمئن شود که به کدامین سو می‌رود.

(لئوناردو؛ 1452/1519, Leonardo)

علم، نظریه (تئوری) است و هنر، عمل. لازم نیست همواره علم برای عملی شدن تنزل یابد، یا به هنر تبدیل شود، چون هنر همواره برای قطعیت یافتن و حقیقی شدن به علم وابسته است.

(فاستر؛ 1843, Foster)

فنون (تکنیک‌ها) از نظر اجتماعی روش‌هایی اکتسابی و ایمن برای انجام کار است، در حالی که علم روش فهمیدن این است که چگونه می‌توان کاری را بهتر انجام داد.

• THESAURUS 500 years of Accounting R. J. Chmbers
PERGAMON - 1995

• کارشناس حسابداری